

1. Според вашата евиденција, колку џамии и други објекти за верски обреди поседува ИВЗ?

Според евиденцијата на Исламската верска заедница, во рамките на 13-те муфтиства низ државата, ИВЗ поседува приближно 700 џамии како и други верски објекти како теккиња, медреси, месџиди и помошни објекти поврзани со верското и образовното функционирање на заедницата. Овие објекти се во служба на верските потреби на верниците и се одржуваат преку соработка со локалните муфтиствата.

2. Имајќи предвид дека дел од имотите се води на муфтиства и џамии кои не се правни лица, кој всушност располага со имотот?

Согласно со Уставот и правниот статус на Исламската верска заедница, единствено ИВЗ поседува правен субјективитет. Тоа значи дека сите имоти – без разлика дали се наоѓаат во одредено муфтиство или се користат од поединечни џамии – се заведени како вакуфски имот на ИВЗ. Исклучиво ИВЗ располага со овие имоти и врши управување, заштита и користење согласно со нејзините внатрешни акти и релевантното законодавство. Муфтиствата и џамиите, како организациски единици, не се самостојни правни лица и не можат независно да располагаат со имотот.

3. На кој начин ИВЗ одлучува за купување, продавање или изнајмување на имотот, како и за негово користење при стапување во деловни односи со други лица?

Исламската верска заедница (ИВЗ) располага со сопствен Устав и низа внатрешни нормативни акти, преку кои детално е уреден начинот на управување со имотот. Овие акти се во целосна согласност со верските принципи за управување со вакуфски имот, при што се земаат предвид моралната, економската и верската димензија на секој случај.

Основен принцип е дека ИВЗ не продава вакуф, туку напротив – вложува, купува нови имоти и издава дел од постојниот имот под закуп, со цел развој и финансиска одржливост.

Секоја одлука што се однесува на имотот – било да станува збор за купување, изнајмување или инвестиција – се разгледува како посебен предмет. Пред донесување на одлуката, се спроведуваат следниве постапки:

- теренска проценка и увид,
- верска анализа (дали е дозволено според шеријатските норми),
- економска анализа (дали е финансиски одржливо),
- морална и стратешка проценка.

Дирекцијата за вакуф при Ријасетот ги подготвува сите предлози и ги доставува до Ријасетот – највисокиот орган на ИВЗ, кој ја носи конечната одлука. На тој начин се обезбедува транспарентност, законитост и усогласеност со мисијата и светата цел на вакуфот.

4. Според нашите податоци ИВЗ располага со земјоделски имот, шуми и пасишта. Дали економски се експлоатира имотот и како, дали ИВЗ го издава или пак сама го обработува?

Исламската верска заедница (ИВЗ) е пред сè верска институција, и нејзината основна дејност е насочена кон религиското организирање, образование и духовна грижа за верниците.

Сепак, ИВЗ располага и со одреден земјоделски имот, пасишта и шумски површини, кои во најголем дел се стекнати како вакуфски имот преку историјата.

Со цел правилно и корисно користење на овие ресурси, ИВЗ ги издава под закуп на локални земјоделци, во согласност со важечките законски прописи за земјоделско земјиште. Ова се прави преку договори со јасни обврски, без да се наруши вакуфскиот карактер на имотот и во духот на неговата првична намена – служба на заедницата и одржување на институционалната стабилност.

Во моментот, ИВЗ не спроведува директно земјоделско производство, туку се фокусира на соработка со заедницата и одговорно управување со ресурсите преку легитимни и контролирани закупни односи.

5. ИВЗ поседува и станови во згради што се во градба или што се изградени во последниве десетина години во Тетово, Куманово и на други места. За што се користат овие станови, дали ИВЗ ги издава или продава?

Истите принципи што важат за управувањето со земјоделски имот важат и за становите, деловните простории и објектите со станбено-деловна намена што Исламската верска заедница (ИВЗ) ги поседува во Тетово, Куманово и други градови.

Овие станови и простории се неоттуѓив вакуфски имот, и ИВЗ не ги продава, туку ги дава под закуп (кирија) на физички и правни лица, при што се внимава економската активност да биде во согласност со исламските принципи.

Договорите за закуп се склучуваат на транспарентен начин, со јасни обврски и контрола од страна на релевантните тела на ИВЗ, со цел да се обезбеди одржлив приход што ќе го поддржи мисионското, верското и едукативното работење на Заедницата.

6. Дали ИВЗ досега била соинвеститор во проекти за изградба на станбени згради и како

учествувала во изградбата?

Да, Исламската верска заедница (ИБЗ) била и останува отворена за учество во соинвеститорски проекти, како дел од нејзините напори за ревитализација на вакуфскиот имот во согласност со современите услови и потреби на заедницата.

Секој инвестициски проект се третира како посебен случај, при што Дирекцијата за вакуф при Ријасетот спроведува детална анализа во однос на:

градот и локацијата каде се планира инвестицијата,

природата на соработката,

правните и економските услови,

потенцијалот за долгорочна корист за вакуфот.

Целта секогаш е јасна: вакуфот да добие конкретна корист и проширување – било преку зголемување на квадратурата, било преку финансиска добивка или долгорочни приходи.

ИБЗ никогаш не влегува во партнерства каде што би се загрозила вредноста, идентитетот или интегритетот на вакуфот, и инсистира на јасна правна и морална рамка при секој ангажман со инвеститори.

7. Како е уредено прашањето на сопствеништвото на земјиштето на кое се гради големата турска џамија во Топанско Поле, земајќи предвид дека во Катастарот тоа се уште е запишано како сопственост на државата? Зошто во меѓувреме земјиштето не е запишано на име на ИБЗ или на име на некое од муфтиствата?

Големата џамија во Топанско Поле е еден од најзначајните проекти за Исламската верска заедница во последните децении. Проектот е реализиран со целосна транспарентност и во соработка со клучни институции.

Општина Чаир обезбеди земјиштето, а Владата на Република Турција преку донација го финансира објектот. Изградбата е во напредна фаза и според плановите, се очекува целосно да се заврши во текот на 2025 година.

Штом изградбата се финализира, и во согласност со важечките позитивни законски прописи, џамијата ќе биде регистрирана во Катастарот како имот на вакуф, односно како сопственост на ИБЗ. Со тоа, прашањето за правото на сопственост и на парцелата ќе се реши паралелно со завршувањето на објектот, во институционална соработка и во духот на јавниот интерес.

8. Кога џамијава ќе биде готова, со оглед дека се гради повеќе од десет години и

пробиени се повеќе рокови таа да биде завршена? Зошто се пробиени роковите за завршување на џамијата?

Изградбата на големата џамија во Топанско Поле е веќе во завршна фаза, и во соработка со институциите од Турција се надеваме дека многу скоро ќе организираме свечено отворање што ќе биде од значење не само за верниците, туку и за целата јавност.

Факт е дека пандемијата со COVID-19 остави длабоки последици во сите сектори, вклучително и во изградбата и инфраструктурните проекти. Многу приоритети се пренасочија, што доведе до временски одложувања во бројни заеднички иницијативи – не само со Турција, туку и со други домашни и меѓународни партнери.

Сега, сите процеси се во нормала, и џамијата е на добар пат кон целосно завршување. Благодарение на посветеноста на сите страни, наскоро ќе се заокружи еден од најрепрезентативните верски објекти во земјава.

9. Дали ИВЗ плаќа данок на имотот што го поседува, а не е за верски потреби?

Сметате ли дека вакуфските објекти на ИВЗ – како што се дуќани или деловни простории – немаат верски карактер? Напротив, за Исламската верска заедница секој квадратен метар вакуфски имот има верско значење, бидејќи приходите што се остваруваат од тие објекти директно се вложуваат во организирање на верскиот живот, верското образование и функционирањето на институциите.

ИВЗ не добива ниту денар од државниот буџет, и веројатно Северна Македонија е единствената држава во Европа каде што прашањето на верскиот данок сè уште не е системски решено.

Сепак, во процесот на приватизација, во одредени градови ИВЗ има плаќано имотен данок, додека во други, благодарение на разбирањето и добрата волја на општинските совети, вакуфските објекти биле ослободени од данок, признавајќи го нивниот посебен карактер и функција во заедницата.

10. Дали ИВЗ како правно лице, плаќа даноци и за што?

Да, Исламската верска заедница (ИВЗ) како правно лице плаќа даноци во повеќе правни и финансиски процеси, како што се:

процеси на приватизација на вакуфски имот,

купување и легализација на вакуфски објекти,

даноци при примање на донации или подароци во форма на имот,

сите законски предвидени обврски поврзани со исплата на плати за вработените во

органиите и институциите на ИВЗ.

Состојбата е таква што државата само зема од ИВЗ, но не дава ништо за возврат, ниту финансиска поддршка, ниту институционално признание за нејзината општествена улога.

Овој принцип е неправичен и треба итно да се промени преку донесување на конкретни закони за верски данок и поддршка на верските заедници, со цел да се воспостави фер и праведна рамнотежа во односот меѓу државата и верските институции.

11. Колку вработени има ИВЗ?

Исламската верска заедница (ИВЗ) е една од институциите со најголем број на вработени во земјата во рамките на верскиот сектор.

Околу 200 лица се ангажирани во органите на управување, како и во образовно-едукативните институции (медресе, факултети, вакуфски дирекции и сл.).

Над 1.200 лица се ангажирани во џамиите низ 13-те муфтиства во државата, во улоги како имами, хатиби, муалими и ваизи.

Ова ја прави ИВЗ еден од најголемите верски и општествени работодавци, со широка мрежа на кадар кој работи во служба на духовното и морално издигнување на заедницата.

12. Дали ИВЗ поднесува завршни годишни сметки до Централниот регистар?

Во моментот, ниту една верска заедница во Северна Македонија, вклучително и ИВЗ, не поднесува завршни годишни сметки до Централниот регистар, бидејќи законодавната рамка не го предвидува тоа за верските институции.

Северна Македонија треба сериозно да се зафати со регулирање на финансиското работење на верските заедници преку јасни, фер и применливи закони, кои ќе ја почитуваат автономијата на верските институции, но и ќе овозможат транспарентност и отчетност таму каде што е потребно.

Ова е прашање што бара сеопфатен институционален дијалог и решителност за надминување на постоечките правни празнини.